

Cursus Gemeente zijn

Zout & Licht Hilversum

Oscar Griffioen

Augustus 2020

Les 15 De drie lenzen

Basis Teksten:

- Mat.5:13-14 "...jullie zijn het zout der aarde en het licht der wereld..."
- Mt.13:37-38 – "...de akker is de wereld..."

Onderdeel F – Groeiende gemeenten

Les 15 – De drie lenzen

Les 16 – Vier aspecten van gemeentegroei

Les 17 – Oog hebben voor gemeentegroei

1. De drie lenzen als gereedschap

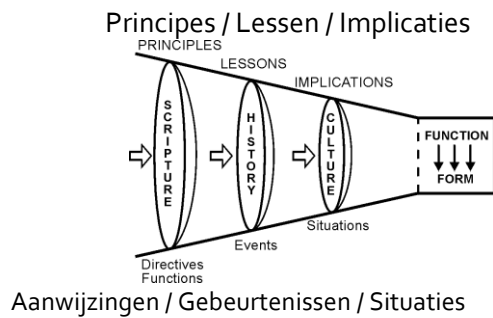
We dienen onszelf de vraag te stellen: waarom doen we de dingen die we doen?!

- Er is een reden voor alles wat we doen (en niet doen), ook al zijn we ons daar niet van bewust.
- Het helpt ons als leiders als we weten wat we doen en waarom we het doen.

Een hulpmiddel om antwoord te geven op deze vraag – waarom doen we de dingen die we doen? – zijn de "drie lenzen" van de Schrift, Geschiedenis en Cultuur.

- De lens van de Schrift: we ontdekken het doel van de gemeente.
- De lens van Geschiedenis: we zullen moeten onderzoeken hoe het verleden ons vandaag beïnvloed.

- De lens van Cultuur: we dienen vast te stellen hoe we effectief de mensen in onze omgeving en steden vandaag kunnen bereiken.

2. Functie en Vorm

NB. In deze cursus wordt regelmatig gesproken over de dynamiek van de gemeente. Het wordt zo genoemd aangezien:

- De gemeente een organisme is, in plaats van louter een organisatie.
- Het is dus niet statisch maar dynamisch – en dus constant veranderlijk.
- Er zijn 5 dynamieken van de gemeente – elke gemeente heeft deze wil zij Bijbels en gezond zijn.
- Deze dynamieken zijn dynamisch in zichzelf en in relatie tot elkaar – in de cursus zullen we bekijken hoe ze functioneren en in relatie tot elkaar staan.
- De 5 dynamieken van de gemeente zijn:
 - Aanbidding
 - Opbouw (edification)
 - Vermenigvuldiging
 - Leiderschap
 - Organisatie en Administratie

Elke “dynamiek” in een gemeente kan worden verdeeld in twee delen:

- Functie
- Vorm

Opdracht

Om deze twee zijden van elke gemeente-dynamiek te begrijpen, bekijk en overdenk de volgende vraag:

Als je aan "bediening" denkt, wat komt dan het eerste op in je gedachten?

- ❑ Je zou kunnen denken aan een activiteit, zoals bijvoorbeeld prediking, of aan een dienst, zoals de zondagse samenkomst.
- ❑ Misschien ben je zelf betrokken bij evangelisatie en is dat wat je als eerste te binnen schiet.
- ❑ Of je nu dacht aan een activiteit, een dienst of een programma, elk van deze wordt op een bepaalde manier gedaan.

*De bediening-activiteit kan **functie** worden genoemd. De manier waarop we onze bediening (functie) vorm geven en organiseren en uitvoeren, noemen we **vorm**.*

Met andere woorden: *elke functie heeft een vorm.*

- Wanneer je spreekt, bereid je je boodschap voor en je verkondigt hem op een bepaalde manier.
Prediking is de functie. De manier hoe je hem voorbereidt en verkondigt is de vorm.
- Als je een aanbiddingsdienst leidt, doe je daar een aantal dingen voor en je hebt je eigen specifieke manier.
Samenkomen om te aanbidden is de functie. De manier hoe jij het deze zondag doet als leiders is de vorm.
- Wanneer we een programma maken voor evangelisatie, maken we beslissingen waar en hoe we Christus bekend willen maken aan de mensen in de wereld.
Evangelisatie is de functie. Hoe wij het aankomende keer willen en zullen doen is de vorm.

Het concept van Functie en Vorm geeft ons reden om onszelf bepaalde belangrijke vragen te stellen:

- Is wat we doen en hoe we het doen Bijbels?
(Met “Bijbels” bedoelen we in deze cursus dat onze gemeenten de principes en aanwijzingen van de Schrift dient te reflecteren – laten zien.)
- Wat we doen (functie) zouden we dat moeten veranderen?
- Wat we doen, moet dat misschien op een andere manier (vorm)?
- Op wat voor manier heeft de kerkgeschiedenis een impact op onze functies en vormen?
- Heeft de cultuur iets te maken, qua invloed, met de manier waarop we bepaalde doen (of niet doen)?

NB. Het is een ding om de Bijbelse definitie van *Ekklesia* te bespreken, maar het is totaal iets anders om jezelf vrij te maken van de invloed van de geschiedenis en de cultuur.

- Sterker: dit is onmogelijk!
- Een bewustzijn van vandaag en gisteren wat we bezien door een correcte Bijbels perspectief is alles wat mogelijk is – en dat is ook het enige wat God van ons verwacht.

We hebben gezien dat *Ekklesia* twee aspecten van de gemeente in zich heeft:

- Het universele “lichaam” van Christus
- En de lokale vormen waarin zij zichzelf manifesteert aan de wereld.

- De universele gemeente, wegens zijn natuur, is onzichtbaar en perfect.
- De lokale gemeente, het enige aspect van gemeentezijn wat we zelf ervaren en beleven, is zichtbaar en “onperfect”.
 - Dwz. Ze zij constant in verandering, groei...

Vanuit historisch gezichtspunt: de universele gemeente heeft altijd bestaan en zal altijd bestaan, maar lokale gemeenten niet.

- Geen van de genoemde gemeenten in Openbaring 2-3 bestaat nog.
- In andere gevallen zijn *vormen* gebleven, maar is de *geestelijke functie* en kracht uitgestorven (o.a. wegens traditie en religie).

Het is absoluut noodzakelijk voor ons om een goed perspectief te hebben op deze ontwikkelingen.

Het verschil kunnen zien en maken tussen Functie en Vorm kan ons helpen om steeds juist te blijven waarnemen.

- Dit is van belang als we aan de gemeente bouwen
- En als we een nieuwe gemeente starten.

3. Bijbels Vaststaand (Absoluut) versus Cultureel Variabel

- Begrijp dat het belangrijk is dat we (als leiders) bekwaam moeten zijn om het verschil te kunnen zien en maken tussen de relatie van de waarheid van Gods Woord en geschiedenis en de cultuur.
- Het gaat in dit proces om de bekwaamheid om duidelijk dat van elkaar te onderscheiden wat *Bijbels vaststaat* (onveranderlijk is) en *cultureel variabel*.
- Dat wat Functie is – op basis van de Bijbel – is onveranderlijk (a) door de tijd heen en (b) over grenzen heen.
- Vormen veranderen door de tijd heen en zijn anders wegens lokatie (= cultuur, wat altijd veranderlijk is, zie les 5-6).
- Het onderscheid tussen Bijbels vaststaand en cultureel variabele is beschreven op basis van verschillende termen en begrippen:

<i>Functie</i>	<i>Vorm</i>
Absoluut	Niet-absoluut
Principe	Patroon
Organisme	Organisatie
Waarheid	Traditie
Boodschap	Methode
= <i>Supra-cultureel</i>	= <i>Cultureel</i>
(<i>Eeuwig en universeel</i>)	(<i>tijdelijk en plaatselijk</i>)

Opdracht

A. Zijn de volgende punten cultureel (vorm) of universeel (functie) en motiveer je antwoord.

NB. Onthoud: Verschillende christelijke leiders verschillen van mening betreffende sommige punten. Zie je eigen idee niet als het 'laatste woord'.

- 1) Viering van het Avondmaal met wit brood en rode wijn.
- 2) Viering van het Avondmaal op de eerste zondag van de maand.
- 3) Viering van het Avondmaal in een kerk.
- 4) Vieren van het Avondmaal met andere gelovigen.
- 5) Het hebben van een zondagschool.
- 6) De bidstond op zaterdagmorgen.
- 7) Een maandelijkse nachtbidstond.
- 8) Het beginnen van de dienst met lofprijs en aanbidding.
- 9) Collecteren onder de zondagse dienst.
- 10) De pastor met een full-time salaris vanuit de gemeente.
- 11) Tijdens de aanbidding zingt een koor op het podium.
- 12) Het uitdelen van traktaten aan ongelovigen tijdens een evangelisatie-actie.
- 13) Samenkomen in kleinere groepen ten behoeve van Bijbelstudie.
- 14) Het uit je hoofdleren van Bijbelversen.
- 15) Het democratisch stemmen voor een leidersteam (voorganger, oudsten, bisschoppen, ...).
- 16) Het lid zijn van een denominatie of organisatie.
- 17) Een bediening hebben vanuit de gemeenten ten behoeve van de armen en verslaafden.
- 18) Zorg voor weduwen en wezen in en buiten de gemeente.
- 19) Het hebben van een Bijbelschool voor nieuw gelovigen.
- 20) ...

B. Wat is de *functie* achter de vorm in elk van de boven gegeven voorbeelden?

Begrijp en onthoud:

- We dienen ons sterk vast te houden aan de absolute waarheden van de Schrift...
- ...maar we dienen daarnaast ook gewillig zijn om onze bediening goed te bekijken met het doel dat we de effectiviteit maximaliseren en de Bijbelse doelstellingen van gemeente zijn bereiken!

- De culturele norm waar we ons aan houden is enkel gebaseerd **omdat** we leven en bestaan als gemeente in een cultuur... en we die cultuur met het Evangelie moeten bereiken;
- Daarnaast is de supra-culturele norm (dat wat cultuur overstijgt) dat wat we doen als gemeente **ondanks** de cultuur waarin we als gemeente leven en bestaan... aangezien we zout der aarde en licht der wereld zijn en we Jezus Christus en het Koninkrijk van God vertegenwoordigen!

Het supra-culturele informeert en beïnvloedt het culturele → **alleen** Functie is absoluut en onveranderlijk.

- Indien een Vorm (de culturele norm) geweld doet aan de Functie (de Bijbelse norm) of voorkomt dat het kan worden vervuld, *dan* dient de Vorm veranderd te worden.
- Deze voorwaarde zal vaak leiden tot *weerstand* omdat mensen in het algemeen niet van verandering houden. Je kan te horen krijgen:
 - “We hebben het **altijd** zo gedaan!”
 - “We hebben het nog **nooit** op die manier gedaan!”
- Maar de Bijbel geeft ons de vrijheid om niet-absolute zaken aan te passen om de gemeente op lokaal niveau zo effectief mogelijk te laten functioneren in de wereld.

God heeft ons tot vrijheid geroepen om het Evangelie te brengen:

- Daarom dienen we regelmatig door de drie lenzen te kijken van de Schrift, de Geschiedenis en de Cultuur – en zo evalueren: waarom doen we de dingen die we doen?!
- Dat leert ons steeds het concept voor ogen te houden van Functie en Vorm.
- Indien we de Bijbelse aanwijzing van God voor ons en de gemeente *kennen* – (Rom.12:1-2, “...zijn wil...” = *functie*)
- ...dan zijn we vrij om te dienen naar de gemeente en de wereld toe door het te doen op de meest effectieve manier (= *vorm*) van dit moment voor *deze specifieke plaats, deze specifieke mensen en op dit specifieke moment*.
- Met andere woorden: We zijn toegewijd aan de *functies* die geopenbaard zijn in de Schrift en we zijn vrij om samen met elkaar en de Heilige Geest het te doen op die manier (*vormen*) die werkt in ons cultuur (de plaats waar we gesteld zijn).

NB. De lenzen van Geschiedenis en Cultuur zijn erg bruikbaar voor de evaluatie van het programma en de bediening van een lokale gemeente.

- Het is soms alleen erg moeilijk om onszelf af te scheiden en los te zien van het heden en de invloed te onderkennen welke cultuur en geschiedenis op onszelf heeft.
- We dienen dit dan te doen als leidersteam, in groepsverband en met eerlijkheid...

4. Lessen van de Geschiedenis

Dit is de Tweede Lens.

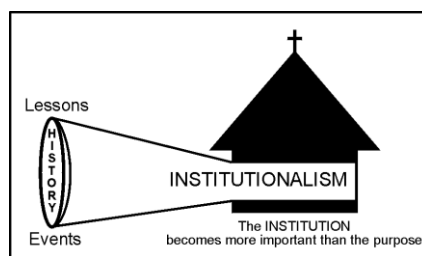
Indien iemand een bediening wil beginnen en ontwikkelen welke

- Zowel trouw is aan Bijbelse principes
- Als relevant voor de moderne maatschappij, dan moet men stil staan bij de *historische context*.

Dit is een complex proces en vraagt om inzicht in de verschillende manieren waarop historische gebeurtenissen en meningen *invloed hebben* op de *weg* die een bepaalde bediening gaat en de *keuzes* die worden gemaakt.

4.1. Het proces van Institutionalisme

Eén historisch proces welke erg effectieve bediening gehinderd heeft, is *het proces van institutionalisme*.

Hierin wordt de organisatie – het “instituut” – belangrijker dan het doel waarom het bestaat.

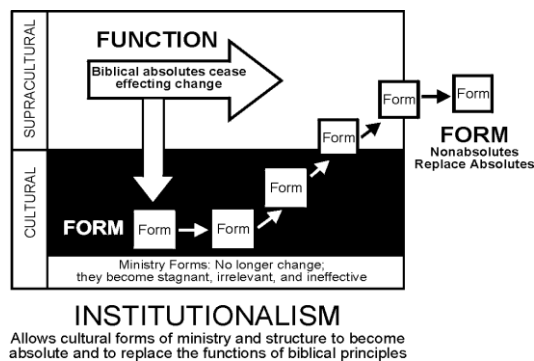
Voorbeelden:

- De Rooms-katholieke kerk
 - Wie spreekt vandaag nog latijn?
 - Waarom die speciale gewaden, en hiërarchie vandaag de dag?
 - Is de paus werkelijk een vertegenwoordiger van God of een “mooie” traditie?
- Leger des Heils
 - Williams Booth koos voor een “militaire” organisatie ten behoeve van verschil maken en discipline.
 - Verbod op alcohol wegens grote verslaving in Engeland van toen.
 - Muziekkorps in de Gemeente – functie of vorm?!

4.2. Wereldse en godsdienstige institutionalisme

Voor beide geldt:

- Dit is een probleem ten behoeve van effectiviteit en vruchtbaarheid.
- *Door de tijd heen* is de Vorm belangrijker geworden dan de Functie
- Anders gezegd: de Vorm heeft de plaats ingenomen van Functie.
- De antwoord op de vraag: waarom doen we de dingen die we doen? is "omdat we het altijd al zo gedaan hebben!"
- De vormen worden een probleem: we stagneren erdoor, zij zijn irrelevant en ineffectief.
- De mensen zijn er voor de organisatie in plaats dat er iets georganiseerd wordt voor mensen.
- Het instituut is een monster dat in leven gehouden moet worden met tijd, aandacht en financiële middelen.
- Vergelijk: de traditie van de ouderen, Matt.15:2
- Men zou gewenst hebben dat de Evangelische gemeenten (incl. de zogenaamde "Volle Evangelische Gemeenten") deze val zou hebben ontweken, maar helaas is dat niet altijd het geval.

"Institutionalisme staat toe dat culturele *vormen* van bediening en structuur **door de tijd heen** absoluut worden en de plaats gaan innemen van de *functies* (die Bijbelse principes zijn)."